

HIVERN 1989: PLUJA AL SUD, SEQUERA AL NORD

Adéu a l'anticicló

Si les pluges d'aquests dies no ho arreglen, aquest pot ser un dels hiverns més tràgics per a l'economia del país. L'agricultura, el turisme d'hivern i fins i tot la pesca s'han vist afectats per una sequera que adquireix, en el cas de les Illes, caràcter de catàstrofe.

R. Aymerich

En quinze dies, les flames han consumit, a les comarques de Lleida, més superfície de bosc que en tot l'any 1988. Els embassaments del Puigmajor, a les Illes, són un erm absolut. A la cara nord del Delta de l'Ebre, la marea ha baixat com no ho havia fet mai i ha malmès els conreus de cloïsses. Mentrestant, al sud del país, el cel es mostrava més clement i plovia. Arreu, però, la primavera s'ha avançat i els fruiters floreixen despistats.

La culpa la té l'anticicló, comenten fins i tot els pagesos cada vegada que arronsen l'esquena i miren al cel buscant alguna explicació. Aquest hivern l'anticicló ens ha jugat una mala passada i, lluny d'estacionar damunt les Açores, com solia fer, s'ha dedicat a fer el turista per tot el continent, impedint l'arribada de les pluges. Els meteoròlegs ja han avisat de la traïdoria del clima mediterrani. Els científics es mostren, però, més escèptics i apunten que aquestes podrien ser les primeres manifestacions de l'anomenat «efecte hivernacle», capaç de provocar canvis en els diferents models climàtics del planeta.

Motius d'alarma no n'han faltat: a Gerta i Malpàs, al Pirineu lleidatà, el foc ha arribat a la cota dels 2.800 metres. A la Terra Alta, i sense haver cai-

gut ni una sola gota, els camps s'han despertat més d'un dia nevats, i el gel ha esqueixat les oliveres. A la Mediterrània Nord, la manca de vents i corrents marins, ha allunyat els bancs de peixos. Segons els homes del temps, tota la culpa l'ha tingut l'anticicló.

Neu a l'hivern: una raresa

Els primers a donar el senyal d'alarma han estat les estacions d'esquí. Segons un estudi realitzat per l'administració en col·laboració amb Atudem

—Associació Turística d'Esquí de Muntanya— aquest any ha nevat un 20% del que ho va fer el 1987. Per a Jaume Domènec, president de l'Associació d'Esquí de Muntanya, «la temporada no està encara acabada, i es fa difícil quantificar les pèrdues. No totes les estacions d'esquí estan tancades, però es pot dir que s'han deixat de guanyar uns 1.000 milions de pessetes, la meitat dels ingressos previstos. Això pel que fa a les estacions d'esquí, una altra cosa és saber què poden haver perdut els hotels».

En qualsevol cas, aquest hivern pot ser un dels més tràgics per a l'esquí català. «Si no neva abans de Setmana Santa —continua Jaume Domènec— ja no s'hi podrà fer res. ¿Solucions per a campanyes pròximes? La neu artificial, i per a introduir-la, cal que l'administració busqui fórmules per subvencionar les empreses que vulguin instal·lar-la.» Amb tot, la neu artificial pot ser un peix que es mossega la cua. Els recursos hídrics del país són mínims

Al País Valencià, el risc és ara que gele pròximament i faça malbé les collites, massa avançat

A Catalunya i Balears, la sequera ha exhaurit els pantans. El sector turístic d'hivern també n'ha estat perjudicat.

i la neu és un bé preat per als regadius. Segons Ramon Lletjós, cap del Servei d'Agricultura de la Generalitat de Catalunya, «el regadiu ha estat un dels sectors menys afectats per la sequera, però si no neva, els embassaments no podran rendir el necessari i l'estiu pot ser terrible per a aquests conreus, i fins i tot, per al consum humà».

Embassaments sota mínims

El 15 de febrer, el nivell dels embassaments del Principat estava al voltant del 40% de la seva capacitat, amb casos crítics com els de Sant Ponç —7,86%— o Susqueda —21,98%. Un any abans, i en la mateixa data, la mitjana es trobava al voltant del 80%. «Sort hi ha que 1988 va ser un any de pluges —comenta Lluís Berga, de la Junta d'Aigües de Barcelona—, perquè si no, encara estaríem pitjor. Ens queda aigua fins a setembre. Però si no plou d'aquí a juny, els efectes poden ser catastròfics.»

A les Illes, la manca d'aigua s'ha convertit en una veritable tragèdia nacional. El passat cap de setmana, el suplement dominical de *Baleares* mostrava el desèrtic aspecte que ofereixen els embassaments del Puigmajor. A vint anys de la seva construcció, el seu nivell d'aigua és de 0%. La polèmica sobre l'aigua a les Illes —no plou des de fa 6 mesos— pot provocar una tempesta política al Parlament balear, on govern i oposició es creuen acusacions sobre la responsabilitat d'una sequera que es qualifica d'històrica. Pere Morey, conseller d'Agricultura, comenta en veu baixa que «sa situació no és catastròfica perquè no es pot dir». Però pot arribar el dia en què si no es troben solucions alternatives, l'economia illenca decideixi sacrificar la seva agricultura davant la forta demanda d'aigua de la indústria turística. «Tenim aigua fins a maig, a partir d'aquí, —continua Morey— la situació en l'agricultura pot ser crítica. Pel que fa a la ramaderia, hem subvencionat amb 36 milions la compra de pinso, però ja s'han acabat.»

Els embassaments del País Valencià són, per contra, els que es troben en una millor situació. La mitjana de capacitat dels 18 embassaments que controla la Junta Hidrogràfica del Xúquer oscil·la entre el 48 i el 49%. No és una xifra òptima, però és inusual si se la compara amb la situació dels embassaments pirinencs. Una cosa semblant es pot dir del règim de pluges: els ruixats intermitents que van caure les primeres setmanes de febrer al litoral alacantí i a la Plana no han ocasionat danys quantificables, segons fonts de la Conselleria d'Agricultura. Si de cas —i això és gairebé un luxe si es compara amb d'altres indrets del país—, els pagesos es queixen de l'excés d'humiditat i dels efectes que això pot tenir en collites com la de la clementina.

«L'únic perill per a l'agricultura valenciana —comentava a aquesta revista un tècnic de la Conselleria— és el fet que les altes temperatures, quasi primaverals, han avançat el cicle de floració dels arbres fruiters, com la pera o la poma. Si ara gelara, caldria preocupar-se'n.»

Aquest temor és aplicable a d'altres indrets del país: l'avellana tarragonina o els conreus fruiters de la Noguera i el Segrià. Encara és d'hora per quantificar les pèrdues que la secada ha provocat en l'agricultura del Principat, tot i que algunes asseguradores han enviat ja els seus perits als camps per esbrinar els danys i pagar les primes corresponents. Segons Manuel Canas, de la Unió de Pagesos, «no volem fer previsions, no volem ser demagogs, i caldrà esperar per veure com ha acabat tot. Hi ha conreus com la colza on ja es pot haver perdut la collita, però en general són els cereals, els més afectats».

Segons Ramon Lletjós «la situació no es pot qualificar ni molt menys de catastròfica. En tot cas és una situació estacionària, i estem a l'expectativa de saber quin serà l'efecte de les darreres pluges». Amb tot, el Departament d'Agricultura de la Generalitat de Catalunya dóna ja algunes aproximacions. En collites com els cereals d'hivern, els danys poden oscil·lar entre el 40 i el 50%. Un altre sector afectat és el de les pastures d'hivern, que poden estar malmeses entre un 10% i un 20%, la mateixa situació en la collita de patates. En darrer terme, a la Terra Alta, les fortes gelades dels mesos de novembre i desembre han provocat fortes pèrdues a la collita d'oliva, i en alguns casos, poden incidir en les pròximes campanyes. □

r les altes temperatures.